

Provin ný dom

Budova Provin ný domu bola od stredoveku až do roku 1777 mestskou radnicou. Je situovaná oproti farskému kostolu na severnej strane námestia.

V roku 1777 budovu od mesta kúpila Provincia XVI spišských miest a zriadila v nej svoje administratívne sídlo.

Najzaujímavejšou sú predná fasáda, ktorej sú súčasťou aj Levo ská brána vedúca na Levo skú ulicu. Uprostred oblúka tejto brány je do kamenného vytiesaný erb Provincie XVI spišských miest, ktorý Provincia dostala v roku 1774 - medzi dvoma gryfmi je delený štít. Jeho vrchnú časť vyznačuje tri skalnaté asti (symbol Tatier) so slnkom a šesť cípou hviezdom nad nimi. V spodnej časti sú dve brvná, ktoré symbolizujú rieky Hornád a Poprad. Uprostred – na srdcovom mieste erbu je malý štít s iniciálami Jozefa II. a Márie Terézie.

Vedľa Levo skej brány, ktorá pôvodne slúžila pre povozy, je užší priechod pre chodcov. Vrchnú časť prednej fasády zdobí bohatá štuková výzdoba so šiestimi kartušami z konca 18. storočia, ktoré vyplňujú priestor medzi oknami. Pod oknami je iný rastlinný ornament. Nad oknami sú nadokenné rímsy s bohatým ornamentom. Každá kartuša má svoje vlastné zobrazenie skrývajúce určitý význam. Vyobrazenia symbolicky vyjadrujú vlastnosti, ktoré musel mať funkcionár mesta i provincie. Pod nimi sú smerom zavaďajúce doprava tieto náписy:

PONDERE SOLO - Len pod a závažnosti

UTQUIS MERETUR - Ako si kto zaslúži

SUUM CUIQUE - Každému to, o čo mu patrí

DIE NOCTUQUE - Vo dne i v noci

IN SOMNIS CUSTOS - Strážca v snách

HINC OCULOS NUSQUAM - Neodvraca oči nikam

Vo vo nom preklade hovoria o nasledovnom:

iní sa pri výkone svojej funkcie (vysluhovanie spravodlivosti - každému, o čo mu patrí) musí riadiť len materiálnou (váha) a morálnej (zásluha) podstatou vecí, a bez ohľadu na akékoľvek iné okolnosti (vo dne i v noci) ho ani vo sne nesmie napadnúť (strážca v snách) nepridržiavať sa prísne litery zákona (odtiať oči nikam).

V roku 1777 kúpila Provincia XVI spišských miest radnicu pre svoje účely. Takto slúžila až do zrušenia Provincie v roku 1876. Čo ďalej majiteľom bola Sporite a XVI spišských miest, ktorá dala budovu opraviť a vyhotoviť plechový štít nad prvým poschodím. Od roku 1954 má v tom svoje expozície Múzeum Spiša.

Pozrite si panoramatické zábery (zvočne Múzeum Spiša 1, Múzeum Spiša 2) »

Letná ulica 50, Spišská Nová Ves

